

25 EESTI
PAGULASABI
ESTONIAN REFUGEE COUNCIL

Eessõna

Aasta 2000 viimasel kuul asutasid kümme inimest organisatsiooni, mille eesmärk oli lihtne, kuid samas üüratu: seista nende eest, kes on sunnitud kodust lahkuma ja vajavad turvalist kohta, kus oma elu uuesti üles ehitada. Keegi ei osanud tollal ennustada, milliste kriiside ja väljakutsete keskele maailm veerand sajandi jooksul paisatakse ega kui suureks ja rahvusvaheliseks kasvab Eesti Pagulasabi neile kriisidele ja väljakutsetele vastamisel.

Täna, 25 aastat hiljem, oleme organisatsioon, mis on pakkunud abi ligi poolele miljonile inimesele ja on tegutsenud 10 erinevas riigis. Oleme kasvanud väikesest kodanikuühendusest Baltikumi suurimaks humanitaarorganisatsiooniks, kus töötab üle saja inimese – inimesed, kes on valinud töö, mis on sama raske kui tähenduslik.

Meie teekond ei ole kulgenud sirgjooneliselt. See on olnud pidev kohanemine, õppimine ja vastutuse kasvamine. Oleme pakkunud tuge sõdade, looduskatastroofide ja pikaajaliste kriiside keskel ning aidanud pagulastel Eestis ja mujal leida tee tagasi stabiilsuse ja väärikuse juurde. Meie tööd on juhtinud neli põhimõtet – inimlikkus, neutraalsus, sõltumatus ja erapooletus –, mis pole olnud meie jaoks pelgalt deklaratsioonid, vaid igapäevased orientiirid keeruliste otsuste tegemisel.

Need 25 aastat räägivad loo võitudest ja kasvuvaludest, Eesti ühiskonna arengust, rahvusvahelise humanitaarsüsteemi muutumisest ning sellest, kuidas üks väike organisatsioon õppis muutuma koos maailmaga, jäädes truuks oma väärtustele.

Täna on Pagulasabi vaja rohkem kui kunagi varem. Humanitaarabi vajab tänavu üle 300 miljoni inimese; pagulusse on sunnitud üle 120 miljoni inimese. See teadmine ei kohuta meid, vaid suunab tegutsema mõtestatumalt, professionaalsemalt ja vastutustundlikumalt.

Eesti Pagulasabi on täna võimeline reageerima nii kiireloomulistes kriisides kui ka toetama kogukondade pikaajalist taastumist. Oleme laiendanud oma tegevust uutesse riikidesse, arendanud digilahendusi ning kinnitanud oma usaldusväarsust rahvusvaheliste partnerite seas, saades Euroopa Komisjoni kõrgeima humanitaarpartnerluse sertifikaadi.

Kõik see on olnud võimalik tänu paljudele inimestele – meie asutajatele, töötajatele, vabatahtlikele, annetajatele, partneritele ja kogukondadele.

Meie järgmised 25 aastat ei tule lihtsamad, kuid nad võivad tulla veel mõjusamad. Meil on tugev organisatsioon, rahvusvaheline kogemus ja sügav veendumus, et õiguspõhine, inimväarikust austav humanitaartöö on maailmas hädavajalik ning Eesti saab sellesse panustada palju rohkem, kui me kunagi arvata oskasime.

Aitäh, et oled olnud osa Eesti Pagulasabi teekonnast.
Aitäh, et usud, et iga inimene loeb.

Eero Janson,
Eesti Pagulasabi juhataja

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Eero Janson', with a long horizontal stroke extending to the right.

25 aastat numbrates

470 000+ abi saanud inimest

Pakume vajaduspõhist tuge kriisidest kõige enam mõjutatud inimestele, eelkõige pagulastele, sisepõgenikele ja inimestele, kes on jäänud ohtlikesse ja raskesti ligipääsetavatesse piirkondadesse. Jagame kriisiolukordades kiireloomulist abi ning toetame inimesi ka kriiside järel, et nad saaksid oma elud taas üles ehitada. Meie abi on aastate jooksul jõudnud enam kui 470 000 inimeseni.

10 tegevuspiirkonda

Tegutseme riikides, mida mõjutavad akuutsed ja pikaajalised kriisid, pakkudes humanitaarabi ja varajast taastumist toetavaid programme. Oleme valmis laiendama oma tegevust riikidesse, kus meie võimekus ja kogemus vastavad piirkonna vajadustele ning kus meie tegevus annab selge lisandväärtuse olemasolevale abile. Aastal 2025 tegutseb Pagulasabi Eestis, Ukrainas, Armeenias, Gruusias, Jordaania, Süürias ja okupeeritud Palestiina aladel. Varasemalt on Eesti Pagulasabi töötanud ka Liibanonis, Türgis ja Keenias.

4 kesket põhimõtet

Oleme õiguspõhine organisatsioon ja tuginame oma töös inimlikkuse, neutraalsuse, sõltumatuse ja erapooletuse põhimõtetele. Need põhimõtted aitavad tagada, et meie abi põhineb inimeste tegelikel vajadustel, on erapooletu ning austab iga inimese õigusi ja väärikust. Eesti Pagulasabi on Euroopa Komisjoni poolt sertifitseeritud humanitaarabi põhimõtteid ja projektijuhtimise standardeid järgiva organisatsioonina.

100+ töötajat

Tänaseks on Eesti Pagulasabi Baltikumi suurim humanitaarorganisatsioon, kus töötab üle 100 inimese, kes seisavad igapäevaselt kriiside tõttu kannatanud inimeste õiguste, heaolu ja väärikuse eest.

Kuidas me siia jõudsime?

i Eesti võttis 1997. aastal vastu pagulasseaduse ning liitus ÜRO 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooniga. Esimeste aastate jooksul küsis Eestilt kaitset vähem kui 50 inimest ning aastaks 2000. oli Eestis kolm esimest rahvusvahelise kaitse saajat. Veel ei ole Eestis ühtegi valitsusvälist organisatsiooni, kes toetaks siia jõudnud pagulastaustaga inimesi.

i Aastal 2000 oli maailmas üle 38 miljoni sunniviisiliselt ümberasustatud inimese.

Eesti Pagulasabi
THE ESTONIAN REFUGEE COUNCIL

2000

6. detsembril loovad 10 asutajaliiget mittetulundusühingu Eesti Pagulasabi. Organisatsiooni asutasid Anu Potisepp, Riina Kuusik, Raivo Kiis, Lehte Roots, Katherina Laan, Anne Adamson, Villu Kärdi, Mart Nutt, Katrin Saks ja Frank Emmert.

2001–2010

Eesti Pagulasabi loodi eesmärgiga toetada ja nõustada Eestis elavaid pagulasi ja varjupaigataotlejaid.

Esimestel tegevusaastatel tegeleti peamiselt varjupaigataotlejate juriidilise nõustamisega.

Esimesed juhatuse liikmed olid Riina Kuusik (aastani 2002 ning 2003–2005), Lehte Roots (aastani 2003 ning 2005–2011) ja Anne-Mai Adamson (aastani 2003).

Aastal 2002 liitus juhatusega Tatjana Evas (aastani 2005) ja aastal 2003 Grete Kaju (aastani 2005).

i Eestis elas 2011. aastal 46 pagulastaustaga inimest ning Eurostati andmetel sai Eesti aasta varem Euroopa Liidu riikide seas kõige vähem varjupaigataotlusi.

i 2011. aastal algas Süüria kodusõda, mis sundis miljoneid inimesi oma kodudest lahkuma, olgu siis riigisiselt ümberasudes või otsides kaitset teistest riikidest.

“Oleme võtnud südameasjaks parandada siinsete pagulaste olukorda ning toetada neid Eesti ühiskonda lõimumisel,” selgitas Pagulasabi uusi sihte Kristina Kallas.

i Alates 2011. aastast püüdsid kümned tuhanded põgenikud ohtlikku mereteed pidi Euroopasse jõuda. Hukkunute arv Vahemerel kasvas hüppeliselt ning kujunes suureks humanitaarkatastroofiks, mis oli pidevalt Euroopa meedia keskmes. Euroopa Liidus kerkis üles küsimus, kas pagulaste vastuvõtt peaks olema kollektiivne kohustus. Arutelud tekitasid ulatuslikku ebakindlust ja ettevaatlikkust pagulaste suhtes ning sisseränne kerkis EL-i kodanike seas 3 peamise murekoha hulka.

2011

Maikuus alustas Eesti Pagulasabi aktiivselt tegutsemist uutel suundadel. Valiti uus juhatus, kuhu kuulusid aastani 2015 Kristina Kallas ja aastani 2019 Ingi Mihkelsoo (Sutrop).

Organisatsioonil oli järgnevatel aastatel kaks peamist fookust: Eestis elavate pagulaste kohanemise toetamine ja Eesti avalikkusele suunatud teavitustöö sundrände teemadel.

2012–2013

Eesti Pagulasabi kutsus esmakordselt kokku Eesti pagulasorganisatsioonide ümarlaua, mis tõi kokku pagulastega tegelevate kodanikeorganisatsioonide esindajad ning tegutseb praeguseni.

“Suures immigrantide hirmus on Euroopast tõepoolest saamas suletud kindlus, mille väravatest – olgu need sadamad, piiripunktid või lennujaamad – lastakse läbi vaid väljavalitud. /.../ Müüride ehitamise ja väravate sulgemise tulemuseks on see, et Euroopasse jõuda soovijad – nende hulgas ka turvalist varjupaika otsivad põgenikud – võtavad ette üha ohtlikumaid teekondi. Varjupaiga palumine on niisiis muutumas üha enam vene ruletiks, samas kui paberil on tegu võõrandamatu inimõigusega,” kirjutas Eero Janson 2013. aastal Eesti Päevalehes.

2014. aasta aprillis puhkenud Ukraina sõda tõi kaasa sügava ebakindluse nii konfliktipiirkondades kui riigis laiemalt, sundides inimesi kohanema katkestatud teenuste, vähenenud turvatunde ja ebastabiilsete elutingimustega juba aastaid enne täiemahulise invasiooni algust.

- Sundümberrasunud inimeste arv ületas maailmas esimest korda pärast Teist maailmasõda 50 miljoni piiri.
- Eesti ühiskonnas käis emotsionaalne ja elav debatt pagulaste vastuvõtmise teemal ning sõna "pagulased" oli üks populaarsemaid otsisõnasid Google'i otsingumootoris. Eesti lubas 2015. aastal kaitset pakkuda 550 inimesele, kellest jõudis siia vaid 175. Neist ligi pooled olid 2017. aastaks juba riigist lahkunud.
- Ukraina-suunalised tegevused kogusid laiapõhjalist toetust nii Eesti riigilt kui eraisikutelt ja firmadelt.

2014

2014. aastal tegeles Pagulasabi aktiivselt huvikaitsega, et seista varjupaigataotlejate ja pagulastaustaga inimeste õiguste eest. Toetati Eestis kaitse saanud inimesi ning jätkati avalikkuse teavitamist sundrändega seotud teemadel.

Oktoobris alustasid Eesti Pagulasabi, Mondo ja Ukraina kultuurikeskus ühis-kampaaniaga "Ukraina heaks!", millega koguti annetusi Ukraina sisepõgenike ja konfliktis kannatanute toetamiseks.

2014. aasta novembris alustas Eesti Pagulasabi esimest korda humanitaarabi jagamist väljaspool Eestit. Pakuti esmavajalikku abi Ukraina sisepõgenikele Zaporizžja oblastis, mis oli üks suuremaid sisepõgenike sihtkohti.

2015

Eesti Pagulasabi alustas tugiisikuteenuse pakkumist, et toetada Eestis rahvusvahelist kaitset saanud inimeste kohanemist ja lõimumist. Alustasime ka kohaliku kogukonna toetamist pagulastaustaga inimeste vastuvõtmiseks, pakkudes näiteks tuge koolidele ja korraldades kogukonnaüritusi üle Eesti.

Pagulasabi jätkas Ukrainas humanitaarabi jagamist, keskendudes peamiselt toiduturvalisusele ja meditsiinilisele abile.

Juhatuses liitus Eero Janson, kes juhib Pagulasabi tööd tänaseni.

i 2015. aastaks oli Türgist saanud üks peamisi sihtkohti Süüria kodusõjast põgenevatele inimestele, kes saabusid sinna otsima turvalisust ja võimalust oma elu uuesti üles ehitada. Paljud neist vajasid kohest humanitaarabi, et tulla toime uue ja sageli ebakindla elukorraldusega.

i Varjupaigataotlused ja põgenike arv Euroopa Liidus pöördusid järgnevatel aastatel langusele. Eesti jätkas nn konservatiivse varjupaigapoliitikaga ning rahvusvahelise kaitse taotlused püsisid madalal tasemel. Samas küttis pagulasteema jätkuvalt kirgi avalikes debattides ja meedias.

i Maailmas oli 2020. aastaks üle 82 miljoni inimese, kes on pidanud oma kodudest põgenema – võrreldes kümne aasta taguse ajaga oli see number ligikaudu kahekordistunud ning peegeldab murettekitavat kasvutrendi humanitaarkriiside sagenemise ja kestvuse osas üle kogu maailma.

i Algas koroonakriis, mis sulges maailma mitmeks aastaks.

i 2020. aasta augustis toimunud Beirutis plahvatused raputasid kogu linna, süvendades niigi rasket sotsiaal- ja majanduskriisi.

Alustasime tegevusi Türgis, et toetada Süüria kodusõja eest põgenenud laste vaimset tervist ja haridusteed.

2016–2017

Alustasime Ukrainas pikaajalist toimetulekut toetavate programmidega, et aidata sisepõgenikel ja rindelähedaste asulate elanikel luua endale jätkusuutlik sissetulekuallikas.

Laiendasime oma senist toetust Eestisse jõudnud inimestele, võttes lisaks varasematele tegevustele fookusesse ka keeleõppe toetamise ja kogukondade toetamise.

2018

Alustasime tegevust Liibanonis ja Jordaania, et toetada Süüria pagulaste iseseisvat toimetulekut läbi ettevõtluse ja täiendkoolituste.

2019

Alustasime Ukrainas talvetoetuse jagamist, et aidata haavatavas seisus inimesi küttekulude katmise ja küttematerjali soetamisega.

Aastal 2019 liitus juhatusega Anu Viltrop (aastani 2022).

2020

Reageerisime augustis toimunud plahvatusete Beirutis, aidates inimestel oma kodusid remontida.

📍 Avasime Eesti Pagulasabi esimese ametliku välisesinduse Jordaania ning alustasime tegevust Gruusias.

i Euroopa Komisjoni sertifikaat antakse vabaühendustele, kes vastavad rangetele kriteeriumidele, järgivad järjepidevalt rahvusvahelisi humanitaarprintsipe ning kellel on tõendatud kogemus humanitaarvaldkonnas tegutsemisel.

i 24. veebruaril veebruaril 2022 algas Venemaa täiemahuline sissetung Ukrainasse, mis vallandas suurima ümberasumise Euroopas pärast II maailmasõda. Miljonid ukrainlased olid sunnitud oma kodudest põgenema nii riigisiselt kui ka otsima kaitset teistes riikides, kus neil tekkis kiire vajadus humanitaarabi, turvalise varjupaiga ja eluks vajalike teenuste järele. Eesti inimeste ja ettevõtete tugi oli sõja alguses erakordselt suur – tänu sellele ning meie pikaajalisele kogemusele Ukrainas suutsime kiiresti reageerida ja koheselt abi pakkuma asuda.

i Veebruaris 2023 tabas Türgit ja Süüriat maavärin, mis põhjustas ulatuslikke inimohvreid, hävingut ja tõsiseid humanitaarvajadusi mõlemas riigis.

Sama aasta septembris süvenes Mägi-Karabahhi piirkonnas konflikt, mis tõi kaasa ulatusliku humanitaarkriisi ning sundis põgenema üle saja tuhande inimese.

Oktoobris 2023 algas Gaza sektoris ulatuslik konflikt, mis süvendas piirkonnas valitsevat niigi tõsist humanitaarkriisi, põhjustades suuri inimkaotusi, massilise ümberasustamise ja kriitilisi puuduseid esmavajadustes.

2021

Läbisime edukalt Euroopa Komisjoni sertifitseerimisauditi ning saime Euroopa Komisjoni raamlepingu sertifikaadi nišiorganisatsioonina.

Alustasime tegevust Keenias, et toetada sealsete inimeste pikaajalist toimetulekut läbi ettevõtluse ja eluoskuste koolituste.

2022

Reageerisime operatiivselt täiemahulise sõja tõttu tekkinud humanitaarkriisile Ukrainas ning pakkusime mitmekülgset tuge Eestisse jõudnud inimestele.

Kasvasime rahapõhise humanitaarabi suunal üheks suurimaks rahvusvaheliseks organisatsiooniks, kes Ukrainas tegutseb.

Evakueerisime Ukraina-Poola piirilt Eestisse üle 8000 inimese.

Korraldasime esimest korda Tallinnas rahvusvahelise humanitaarkonverentsi, mis toob igal aastal Eestisse kokku humanitaarvaldkonna eksperdid kogu maailmast.

2023–2024

Jätkasime tööd Ukrainas ja Jordaanias, reageerisime maavärinale Türgis, aitasime Mägi-Karabahhist Armeeniasse ümberasunud inimesi ja pagulasi, kes saabusid Gruusiasse ja Eestisse.

i Avasime aastal 2023 Eesti Pagulasabi esinduse Jerevanis ja aastal 2024 esinduse Tbilisis.

Reageerisime 2024. aasta oktoobris toimunud ulatuslike Iisraeli rünnakute järel humanitaarkriisile Liibanonis, toetades inimesi hädamajutuse leidmisel.

2025

i 2025. aasta lõpu seisuga on Eestis üle 41 000 rahvusvahelise kaitse saaja.

Valdav enamik neist on jõudnud Eestisse peale 2022. veebruari ja jätnud oma kodud, et põgeneda Ukrainas puhkenud sõja eest. Lisaks on Eestis veel suur hulk pagulastega sarnases olukorras ukrainlasi, kes ei ole end ametlikult ajutise kaitse saajatena registreerinud.

i 2025. aasta seisuga on maailmas üle 300 miljoni inimese, kes vajavad humanitaarabi, ning üle 123 miljoni inimese, kes on olnud sunnitud oma kodudest lahkuma.

Eesti Pagulasabi tunnustati Euroopa Komisjoni kõrgeima taseme humanitaarpartnerluse sertifikaadiga. Eesti Pagulasabi on ainus sellise sertifikaadiga organisatsioon Baltikumis ja Poolas.

o Avasime Eesti Pagulasabi esinduse Süürias.

Septembris alustasime esimese Eesti organisatsioonina humanitaarabi andmist Gaza sektoris, jagades toiduabi piirkonna haiglates.

Eesti Pagulasabi jätkab kriisipiirkondades inimeste toetamist humanitaarabiga ning aitab taastada põgenike sotsiaalset ja majanduslikku heaolu. 2025. aastal tegutseb Pagulasabi Eestis, Ukrainas, Armeenias, Gruusias, Jordaania ja okupeeritud Palestiina aladel.

